

МОН України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, м. Київ
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України, м. Київ
Національна наукова медична бібліотека України
ДВНЗ «Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького»
Клайпедський університет, Литва
Європейська Медична Асоціація, Бельгія
Всесвітнє товариство Медичного Цигун, Китай, Пекін
Grand Hotel Sava****Zagreb****, Рогашка, Слатіна, Словенія
Компанія «ROI SANITATEM AQUA», Україна-Словенія
Академія наук вищої школи України, Відділення фундаментальних проблем медицини
ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України»
Дніпровський медичний інститут традиційної і нетрадиційної медицини
ТОВ «Золота Нива, санаторій Золота Нива» смт Сергіївка, Білгород-Дністровського району Одеської обл.
ТОВ «Академія натуральної і комплементарної медицини», м. Київ

СИНТЕЗ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ І КЛІНІЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

МАТЕРІАЛИ

**наукового конгресу з міжнародною участю, залученням молодих
вчених, студентів**

25 листопада 2022 року

**За редакцією д. мед. н., проф. Т.П. Гарник, д.мед.н., проф. Л.В.Андріюка,
д. психол., н. доц. Н.А. Добровольської, к. мед. н., доц. С.В. Абрамова**

Київ – 2022

**Затверджено рішенням Вченої Ради
Дніпровський медичний інститут традиційної і нетрадиційної медицини
(протокол №2 від 30.09.2022 р.)**

Синтез теорії і практики у навчально-методичному і клінічному забезпеченні здорового способу життя

Матеріали наукового конгресу з міжнародною участю, залученням молодих вчених, студентів 25 листопада 2022р.//за редакцією д. мед. н., проф. Т.П. Гарник, д.мед. н., проф. Л.В.Андріюка, д. психол.н., доц. Н.А.Добровольської, к.мед.н., доц. С.В.Абрамова
Наукове видання. – Київ. – 2022. – с.

У виданні представлені матеріали, зокрема - тези доповідей науково-практичного конгресу з міжнародною участю, залученням молодих вчених, студентів «Синтез теорії і практики у навчально-методичному і клінічному забезпеченні здорового способу життя», які були заслухані і розглянуті на науковому заході. Ученими, практикуючими лікарями, молодими вченими, студентами розглянуті можливості та досвід, застосування методів, засобів народної (комплементарної) медицини на принципах наукової, доказової медицини у комплексній, превентивній терапії та медичній реабілітації у осіб різних вікових груп, а також розглянуті актуальні проблеми та перспективи фундаментальних досліджень, розвитку народної (комплементарної) медицини та впровадження в національну систему охорони здоров'я, а саме: досвід організації і інтегрування народної (комплементарної) медицини у первинну ланку охорони здоров'я, клінічному забезпеченні здорового способу життя.

Рецензенти:

Горчакова Н. О. д. мед. н., проф.,
Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця

Горова Е.В., к.мед.н., доц.,
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського.

Радиш Я.Ф., д.н.з державного управл., проф.
Національного університету охорони здоров'я України ім. П.Л.Шупика

Зміст

Звернення	3
Звернення англ.	8
Привітання Вінченцо Костильола	13
Привітання Сюй Мінтан	16
Привітання Л.І. Литвинова	17
Привітання Алекс Топольшек	18
Програма	19
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ: <i>навчально-методичне забезпечення здорового способу життя.</i>	
<i>Андріюк Л.В., Гарник Т.П., Єрмолаєва А.В., Мацко Н.В., Гдіря О.В</i>	43
Лікувально-оздоровлювальні реабілітаційні програми при хронічній ішемії мозку.	
<i>І.М. Білай, А.О. Остапенко</i>	45
Викладання фармакогнозії на факультеті післядипломної освіти	
<i>Р.Г. Бічевська</i>	46
Профілактика загострень неалкогольного стеатогепатиту у жінок в період вагітності	
<i>Горчакова Н.О., Беленічев І.Ф., Бухтіярова Н.В., Беленічев К.І., Варванський П.А., Дорошенко А.І.</i>	47
Антиейджингові ефекти антиоксидантів із групи біофлавоноїдів	
<i>Н.О. Горчакова, О.В. Шумейко, О.В. Клименко</i>	49
Шляхи підвищення ефективності опанування фармакологією фітопрепаратів в медичних вузах	
<i>Глоба О.П., Мотузенко О.О., К. Географ, Антонова-рафі Ю.В.</i>	51
Мережеве співробітництво україна-італія: розробка та апробація методики корекції психофізичного стану українських біженців	
<i>І.Л.Довгий, О.В.Кучерява, А.В.Федосенко</i>	54
Гонартроз: особливості консервативного лікування та застосування фізичної терапії	
<i>І.Л.Довгий, К.Е.Улинець</i>	55
Основні підходи до лікування пацієнтів з рефлекторними синдромами при вертеброгенних радикулопатіях попереково-крижового відділу хребта	
<i>Г.В. Зайченко, Н.О. Горчакова, Д.О. Козак</i>	56
Попередження виникнення побічних реакцій фітопрепаратів в системі фармаконагляду	
<i>В.О.Зубицька</i>	58
Авторська фітотерапія зубицьких під час воєнного стану	
<i>Д.А. Карпілянський</i>	61
Особливості харчування сучасних студентів	

<i>С. О. Кіжасев, І. В. Оржельський, О. О. Усенко, Т. Д. Литвицька</i>	63
Функціональні можливості інтелектуальної wellness- системи «кме anti-age» в управлінні якістю життя та активним довголіттям	
<i>Кіркілевська Л.М, Маріловцева Н.О., Кісіль О.В.</i>	64
Особливості застосування гомеопатичних препаратів у період психологічних потрясінь	
<i>Ковальська Н.П., Карпюк У.В., Скрипченко Н.В.</i>	65
Нові напрямки використання в медицині лимонника китайського	
<i>О. В. Ковальова, А. А. Ковальова, А. І. Борисенко</i>	66
Функціональні розлади біліарного тракту та гастродуоденальної зони в осіб молодого віку, як предиктор розвитку псевдоалергії	
<i>Л. І. Кондрат, О. В. Ковальова, О. В. Столбінська, Б. М. Голдовський</i>	68
Екстрена медична допомога при черепно-мозковій травмі із застосуванням методу су джок терапії	
<i>Р.Т. Конечна</i>	70
Дослідження вмісту флавоноїдів у екстрактах калусної біомаси <i>ficaria verna</i>	
<i>В.В. Крутов</i>	72
Наука про людину: Знання, на яке чекає світ	
<i>А. П. Левицький, В. В. Величко, І. О. Селіванська, А. П. Лапінська, Т. І. Пупін</i>	73
Вплив сахарози на біосинтез жирних кислот у печінці щурів, які отримували безжировий раціон	
<i>А.Л. Лоскутов</i>	74
Комбінована медична реабілітація хворих на остеоартроз у коморбідності з неалкогольним статогепатитом на фоні хелікобактеріозу	
<i>Н.В. Мацюх, І.В. Лоскутова</i>	76
Медична реабілітація хворих із часторецидивуючою герпетичною інфекцією на фоні синдрому подразненого кишечника	
<i>О.Осипенко</i>	77
Нові методики діагностики та корекції для формування позитивних життєвих цінностей людини	
<i>V.S. Pivovarchuk, A. A. Usenko, T.D. Litvytska</i>	81
Experience of application of pivovarchuk's method the dezinger of health tm – an integrative approach of alternative and complementary medicine in the diagnosis and treatment of various diseases	
<i>В.С.Пивоварчук, О. О. Усенко, Т.Д. Литвицька</i>	82
Досвід застосування методу пивоварчука конструктор здоров'я тм – інтегративний підхід альтернативної та комплементарної медицини при діагностиці та лікуванні різних захворювань	
<i>С. В. Потоцька</i>	83
Особливості застосування іридодіагностики, як експрес та скринінг методу в клімактеричному періоді	

<i>Н.П.Слободянюк</i>	89
Застосування аутологічного методу рgr-терапії в комплексному лікуванні дорсальгій з сегментарною нестабільністю попереково-крижового відділу хребта	
<i>Є. В. Степанов, С. В. Пасічник</i>	91
Вплив факторів навколишнього середовища на концентрацію флавоноїду рутину у лікарській рослинній сировині	
<i>Г.І.Таран, О.В.Горбунова, А.А.Ковальова</i>	92
Тривалість та інтенсивність теплової дії при холодових ураженнях	
<i>Г.І.Таран, О.В.Горбунова</i>	93
Порівняння ефекту гарячих грязьових аплікацій та гарячих ножних ванн	
<i>Г. І. Таран, О. В. Горбунова</i>	94
Бальнеологічний препарат «пеловіт» у бойових умовах	
<i>Г. І. Таран, О. В. Горбунова</i>	96
Болі у куприку при падінні дітей на «попу»	
<i>Г.І.Таран, О.В.Горбунова</i>	97
«Біль у колінному суглобі при травматичному вивиху ступенево-гомількового суглобу у дітей»	
<i>Філатович О.В.</i>	98
Практика відновлення природної – здорової життєдіяльності клітини методом інформотерапії живим словом: основні питання.	
<i>Т.О.Шитіков</i>	98
Про підготовку фахівців з тактичної фізичної терапії або «мілітарі-фітнесу»	
<i>Т.Є. Шумна, Г.І. Тітов, Байбаков В.М., О.І Бойко, Н.В. Євтушенко, Л.Я. Адегову, Святун Н.О.</i>	100
Основні аспекти ведення дітей з бронхіальною астмою	
<i>В.В.Шусть, Л.В.Адирхаєва</i>	102
Особливості самоосвітньої діяльності студентів із використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій	
СТУДЕНТИ, МОЛОДІ НАУКОВЦІ - від теорії до практики «ЗДОРОВА РОДИНА - ЗДОРОВА КРАЇНА»	
<i>Авад А.А., В.В.Король, В.А.Рибак</i>	106
Нутритивна корекція харчування при захворюваннях дихальних шляхів	
<i>А. Е. Адамович, Добровольська Н.А., Гарник Т.П., Горова Е.В., Шусть В.В.</i>	108
Концепція школи сприяння здоров'я	
<i>А.Е.Адамович, Т.П. Гарник</i>	110
Бронхіальна астма (ба)	
<i>В.Б.Баликін, Т.П.Гарник, Е.В.Горова</i>	113
Сучасні підходи до впровадження освітньої політики забезпечення здорового способу життя у школах європейського регіону і в Україні	
<i>В.Б. Баликін, Т.П. Гарник, М.М. Ястребов</i>	117
Сутність державної освітньої політики з питань забезпечення здорового способу життя. Методологічні засади реформування здорового способу життя	
<i>В.Б.Баликін, Т.П. Гарник</i>	121
Особливості фізичної реабілітації хворих з ушкодженнями м'язів плечового поясу	

<i>М. В. Басиста, Т.П. Гарник, В.П. Голуб, О.В. Зеленюк</i>	124
Гідротерапія, історія розвитку	
<i>Є.В.Брилко, Т.П.Гарник</i>	131
Державна освітня політика з питань здорового способу життя –основні компоненти	
<i>Є.В.Брилко, Н.А. Добровольська</i>	135
Фізична реабілітація юних спортсменів з порушеннями опорно-рухового апарату	
<i>В.В.Герасименко, Н.А. Добровольська</i>	141
Особливості реабілітації хворих із захворюваннями суглобів	
<i>В.В.Гончаров, Е.В. Горова, А.В.Кравченко, Е.В.Сколота</i>	147
Усвідомленість, як один з найважливіших елементів збереження здорового способу життя	
<i>Н.В. Дрозд, Н.А. Добровольська, Т.П. Гарник</i>	148
Особливості розвитку сучасної державної освітньої політики України з питань здорового способу життя	
<i>І.П.Євтушенко, Е.В. Горова, В.П. Голуб, М.М. Ястребов</i>	152
Склад і класифікація лікувальних грязей	
<i>М.Г.Кулинка, Е.В. Горова</i>	154
Особливості профілактики і лікування гриж поперекового відділу хребта за допомогою методів кінезіотерапії	
<i>А. А.Куцянян, Н.В. Попова</i>	159
Перспективи застосування абрикосу звичайного	
<i>О.В. Мороз, Т.П. Гарник, О.В.Зеленюк, Е.В. Сколота</i>	161
Нормативно-правове забезпечення державної освітньої політики щодо здорового способу життя молоді	
<i>О.В.Мороз, Т.П. Гарник</i>	164
Особливості реабілітаційного відновлення рухливості травмованих кінцівок	
<i>Р.А.Портной, Т.П. Гарник</i>	169
Лікування гриж за допомогою кінезіотерапії	
<i>М.С. Сапожник, Н.А.Добровольська, А.В. Кравченко, Е.В. Сколота, М.М. Ястребов</i>	175
Сучасні теорії глобалізації	
<i>М.С. Сапожник, Е.В. Горова</i>	178
Мануальна терапія захворювань викликаних фізичними перевантаженнями	
<i>Ю.В. Сафронова, Т.П. Гарник, А.В. Кравченко</i>	183
Сучасні світові проблеми молоді в епоху глобалізації. Забезпечення здорового способу життя. Шлях до подолання чинників ризику здоров'ю молоді. Пріоритетні напрямки у здоров'язберігаючій діяльності шкіл сприяння здоров'ю	
<i>Ю.В.Сафронова, Н.А.Добровольська</i>	188
Фізична терапія хворих з хронічною серцевою недостатністю	
Пам'яті О.Д. Зубицького	195

астенічний синдром). У групі зіставлення стійка клінічна ремісія зберігалася у 14 хворих (60,9%), тоді як у решти (9 пацієток – 39,1%) обстежених стан здоров'я погіршувався, а саме пацієтки скаржилися на загальну слабкість (майже всі), а також зниження апетиту, швидку втомлюваність, тяжкість у правому підребер'ї або в епігастрії. У переважної більшості цих пацієток язик був обкладений нальотом, відмічалася болочість при пальпації в ділянці печінки, а також позитивні симптоми Кера, Ортнера. У хворих основної групи зникала обкладеність язика, пальпація живота безболісна, симптоми Кера, Ортнера не визначалися. Висновок: у пацієток з НАСГ в період гестації, які отримували комбінацію аллохолу та ЕФЛ, встановлено стабільний клінічний перебіг (за даними суб'єктивних та об'єктивних ознак) хронічної патології печінки, незважаючи на вагітність. В групі зіставлення, в період спостереження виявлено нестабільний клінічний перебіг НАСГ, що підтверджувалося погіршенням самопочуття хворих та даними об'єктивної симптоматики.

УДК.616+615.1

АНТИЕЙДЖИНГОВІ ЕФЕКТИ АНТИОКСИДАНТІВ ІЗ ГРУПИ БІОФЛАВОНОЇДІВ

- ¹ Н.О. Горчакова, д. мед н., проф. каф. фармакол.
- ² І.Ф. Беленічев, д. мед. н., проф. зав каф. фармакол. і нормал. фізіол.
- ² Н.В. Бухтіярова, к. мед. н., д. каф. клін. і лаборат. діагност.
- ³ К.І. Беленічев, виклад. коледжу
- ³ П.А. Варванський, дек. фармац. відділ. коледжу
- ¹ А.І. Дорошенко, к. фарм. н., асист. кафедри фармакології
- ¹ Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця
- ² Запорізький державний медичний університет
- ³ КЗ «Запорізький медичний фаховий коледж» ЗОР

Актуальність

Старіння – складний та багатофакторний біологічний процес, який можна позначити як поступову втрату фізіологічної та психічної цілісності, що веде до поступовому погіршенню практично всіх функцій та зменшення тривалості життя та його якості. Фармакологічні агенти, дія яких спрямована на декілька механізмів процесів старіння, є перспективними в плані створення на їх основі антиейдженових препаратів.

Тема дослідження

Узагальнення фітопрепаратів які мають антиейджингові властивості.

Матеріали і методи дослідження

Аналіз даних літератури.

Результати дослідження та їх обговорення

Старіння – складний та багатофакторний біологічний процес, який можна позначити як поступову втрату фізіологічної та психічної цілісності, що веде до поступовому погіршенню практично всіх функцій та зменшення тривалості життя та його якості. Фармакологічні агенти, дія яких спрямована на декілька механізмів процесів старіння, є перспективними в плані створення на їх основі антиейдженгових препаратів. Антиейджингова активність фітохімічних речовин вивчалася на культурах тканин та різних видах тварин. Останнім часом з'явилися роботи що свідчать про те, що деякі біофлавоноїди мають пряму антиейджингову активність. На думку багатьох геронтологів аденозинфосфорна кислота (АФК), що генерується у мітохондріях, є основною причиною, що прискорює процес старіння організму. Відомо, що такі біофлавоноїди як *Epicatechin gallate*, *Epicatechin*, *Procyanidin B1*, *Procyanidin B2*, *Procyanidin B3*, *Catechin Hydrate*, *Catechin-3-gallate* виявляють антиоксидантні, протизапальні властивості, захищають мембрани мітохондрій від АФК, гальмують експресію каспази-3 та апоптоз. Також ці біофлавоноїди гальмують окиснювальну модифікацію білкових молекул іонних каналів та рецепторів і модулюють кінетику зв'язування транстиретину з тироксином. Все це спонукало провести дослідження в кілька етапів антиейджингової активності *Epicatechin gallate*, *Epicatechin*, *Procyanidin B1*, *Procyanidin B2*, *Procyanidin B3*, *Catechin Hydrate*, *Catechin-3-gallate*.

У дослідах *in vitro* було встановлено, що всі біофлавоноїди, що вивчаються, проявляють антиоксидантну активність при ініціювання супероксидрадикалу і пероксинітриду. Також було встановлено, що всі зразки, що вивчаються, гальмували швидкість набухання мітохондрій і підвищували потенціал внутрішньої мембрани мітохондрій нейронів головного мозку при внесенні в інкубаційну суміш перекису водню *in vitro*. Найбільшу активність виявляли *Catechin 3-gallate*, *Procyanidin B2* та *Catechin hydrate*. Наступним етапом було проведення досліджень на щурах лінії Вістар (10-11 міс.), які протягом 30 днів отримували вітамін Е-дефіцитну дієту. Потім протягом 30 днів їм вводили *Catechin 3-gallate*, *Procyanidin B2* та *Catechin hydrate* внутрішньошлунково в дозі 25 мг/кг. Встановлено, що курсове введення біофлавоноїдів призводило до підвищення орієнтовно-дослідницької активності тварин у тесті «Відкрите поле», у них знижувалась кількість помилок референтної та робочої пам'яті під час навчання у радіальному лабіринті. У мітохондріях міокарда і головного мозку щурів, що одержували три досліджувані зразки, було виявлено підвищення рівня відновленого глутатіону та активності Mn-SOD и НАДН-МДГ. Також у міокарді експериментальних тварин було виявлено зниження нітротирозину та МДА на тлі підвищення експресії білка Klotho. Білок Klotho – це антивіковий білок, спочатку відомий завдяки його експресії в нирках і, що надає антиоксидантну, протизапальну та антипроліферативну дію в серці, легенях і головному мозку. Відомо, що у мишей з дефіцитом Klotho розвивається фенотип старіння, що

включає когнітивний дефіцит, зниження рухової активності та зменшення тривалості життя. Найбільший вплив на експресію білка Klotho надавав *Catechin hydrate*, а антиоксидатну дію – *Catechin 3-gallate*. Всі досліджувані біофлавоноїди – *Catechin 3-gallate*, *Procyanidin B2* та *Catechin hydrate* за впливом на досліджувані показники антиейджингової активності перевершують кверцетин.

Висновки

Результати літературного пошуку обґрунтовують подальше дослідження властивостей біофлавоноїдів. Буде звернена більша увага на вітчизняні фітопрепарати, що мають антиейджингові властивості.

УДК 615.1-616.379

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПАНУВАННЯ ФАРМАКОЛОГІЄЮ ФІТОПРЕПАРАТІВ В МЕДИЧНИХ ВУЗАХ

- **Н.О. Горчакова**, проф. каф. фармакол.
О.В. Шумейко, доц., каф. фармакол.
О.В. Клименко, доц., каф. фармакол.
- *Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

Актуальність

У сучасних умовах військових дій слід підвищити увагу викладачів інтенсифікації опанування студентами не тільки фармакологією ефективних синтетичних лікарських засобів, але й фітопрепаратів.

Мета роботи

Зосередити увагу студентів 3 курсів медичних і фармацевтичних навчальних закладів на фармакологію фітопрепаратів з органопротекторними властивостями.

Матеріали і методи дослідження

Аналіз даних літератури та Інтернету щодо фармакології фітопрепаратів.

Результати дослідження та їх обговорення

Останні роки при викладанні розділу спеціальна фармакологія, особлива увага приділяється фітопрепаратам, завдяки їх меншій токсичності порівняно з синтетичними, доступності, методам застосування, що є дуже важливим в умовах військового часу, коли необхідно підтримувати діяльність важливих органів та систем організму. При викладанні нейротропних препаратів виділяють седативні препарати валеріани, кропиви собачої, півонії, пасифлори, а також комбіновані препарати, такі як Седаксен-форте, Ново-Пасіт, Фітосед та